

PROPUNERI PENTRU ACTIVITĂȚI DIDACTICE

Aceste scenarii de activități educaționale dedicate *nivelului de învățământ preșcolar, primar, gimnazial și liceal* sunt concepute pentru a ajuta preșcolarii și elevii să înțeleagă riscurile existente în mediul online și cum să se protejeze de acestea.

Pentru **nivelul de învățământ preșcolar**, se poate aborda ca tip de activitate cu titlul **Mihai și superputerile lui**, cu o durată de aprox. **30 de minute**, având ca mod de organizare de tipul **frontal/ individual, dirijat, format semicerc**.

Desfășurarea activității se va axa pe o discuție bazată pe experiența pe care o trăiește Mihai, un băiețel care învață cât de important este să utilizezi internetul, într-un mod cât mai sigur.

- Cadrul didactic captează atenția copiilor, întrebându-i dacă au folosit vreodată Internetul pe tableta sau telefonul părinților/bunicilor și dacă au văzut vreodată pe cineva cumpărând un produs pe Internet.
- Ulterior, se citește povestea “Mihai și superputerile lui” despre un băiețel, pe nume Mihai, care a învățat despre cât de important este să folosești Internetul, alături de părinții tăi.
- După ce se punctează principalele momente ale poveștii, cadrul didactic invită copiii să răspundă la întrebările de mai jos.

Scenariul propus

Mihai este un băiețel de 5 ani care adoră să se joace pe tableta părinților lui. Într-o zi, în timp ce se juca, a văzut că poate alege pentru personajul său o superputere și accesorii noi. Mihai era foarte încântat, așa că a ales ce i-a plăcut: trei superputeri și cinci accesorii. A apăsat rapid pe butoanele care îi apăreau pe ecran, neștiind că, de fapt, în acest timp cheltuia mulți bani pentru fiecare alegere făcută. Câteva ore mai târziu, părinții lui Mihai au observat lipsa unei sume mari de bani din contul lor; era vorba despre plățile pe care Mihai le făcuse în joc. Deși au încercat să recupereze banii, acest lucru nu a mai fost posibil.

Din păcate, erau banii pe care îi economisiseră pentru a pleca într-o vacanță la ski. În acea seară, Mihai și cu părinții lui au stat cu toții de vorbă despre cât de important este ca Internetul să fie folosit împreună.

Întrebările pe care cadrul didactic le poate pune elevilor după prezentarea scenariului

- Cum credeți că s-a simțit Mihai când se juca jocul video? Dar când au apărut superputerile? A avut vreo rețineră când le-a ales? Ce ar fi putut face el diferit? Ce a învățat Mihai din discuția cu părinții săi?
- Cum vă simțiți voi când folosiți Internetul singuri? Dar atunci când este un părinte alături? Ce ați face voi dacă ați vedea o superputere pe care personajul vostru nu o are sau jucării care vă plac foarte mult?

De reținut!

- Este util copiilor să se joace doar jocuri adecvate vârstei lor și să descarce aplicații din surse de încredere, cum ar fi magazinele oficiale (App Store, Google Play, Play Store, etc). Mai multe detalii despre jocurile adecvate fiecărei vârste în parte, regăsiți la următoarea adresă: <https://oradenet.ro/wp-content/uploads/2023/08/pegi.pdf>
- Produsele din jocuri se plătesc cu bani reali și înainte de a face orice achiziție online, este necesar ca aceștia să ceară permisiunea părinților sau tutorelui.
- Este important ca părinții să fie în preajma copiilor atunci când utilizează device-uri, precum tableta acestora pentru a-i putea proteja de pericolele care există în mediul online.

Activitate cu părinții

O modalitate excelentă de a ajuta copiii să învețe cum să utilizeze dispozitivele digitale în mod responsabil este organizarea unor jocuri de rol în cadrul familiei. Părinții vor interpreta diferite personaje, precum un vânzător online, iar copiii vor juca rolul clientului. Pentru a accentua realismul, pot utiliza voci diferite pentru personajele pe care le interpretează. Aceștia pot varia jocurile, unul având un final favorabil și celălalt un final nefavorabil. După aceea, părinții pot desena împreună cu copilul acestora două planșe care să prezinte aceste scenarii și consecințele lor. Copiii pot apoi să aducă planșele la grădiniță pentru a le prezenta în clasă. Această activitate îi va ajuta să identifice situațiile potențial periculoase și să ia decizii informate, creând în același timp un spațiu de comunicare între ei.

Întrebare pe chatul anonim

Părinții pot adresa o întrebare privind siguranța în mediul online consilierului, Alex, pe chatul anonim <https://oradenet.ro/linia-de-consiliere/>. În timp real, vor primi un răspuns.

De reținut!

În era tehnologiei, este esențial ca părinții să fie alături de copiii lor atunci când aceștia folosesc Internetul. Doar prin implicarea activă a adulților responsabili, micuții se pot distra în siguranță. Fiind prezenți în timpul activităților online ale copiilor, cresc șansele de a identifica și interveni în situații potențial problematice, de a-i ghida și proteja de pericolele internetului.

Pentru **nivelul de învățământ primar**, se poate aborda ca tip de activitate cu titlul **Alertă de confidențialitate**, cu o durată de aprox. **50 de minute**, având ca mod de organizare de tipul **frontal/ individual, dirijat**.

Desfășurarea activității se va axa pe o discuție bazată pe experiența pe care o trăiește Daria, un băiețel care învață cât de important este să nu împărtășești datele tale personale unor persoane necunoscute.

- Cadrul didactic captează atenția copiilor, întrebându-i dacă știu ce sunt datele personale și de ce este important să le protejăm.
- Ulterior, citește împreună cu elevii săi povestea “Alertă de confidențialitate” despre o fată, pe nume Daria, care a învățat că este important să nu împărtășești necunoscuților datele personale.
- După ce se punctează principalele momente ale poveștii, cadrul didactic invită copiii să răspundă la întrebările de mai jos.

Scenariul propus

Daria, în vârstă de 9 ani, a descărcat gratuit pe telefonul său un joc dintr-un magazin online. În timp ce se juca, pe chat-ul acestuia, i-a apărut o notificare cu un mesaj de la o persoană necunoscută. Aceasta o întreba ce vârstă are și unde locuiește. S-a întrebat cine ar putea fi și de ce ar vrea să știe aceste informații. Totuși nu voia să fie nepoliticoasă și a trimis persoanei necunoscute numele complet, vârsta și adresa ei, de acasă. Au trecut câteva ore și Daria se tot gândea la ce ar putea face necunoscutul cu aceste informații. Devenind din ce în ce mai neliniștită, s-a dus la părinții ei și le-a povestit plângând ce se întâmplase. Aceștia au liniștit-o, asigurând-o că se vor ocupa ei mai departe de această situație neplăcută și au agreeat împreună regula de a nu împărtăși datele personale necunoscuților.

Întrebările pe care cadrul didactic le poate pune elevilor după prezentarea scenariului

- Cum credeți că s-a simțit Daria când a văzut mesajul de la persoana necunoscută? Dar când i-a trimis datele sale acestuia? A avut vreo rețineră în acel moment? Ce ar fi putut face ea diferit? Ce a învățat Daria din discuția cu părinții săi?
- Cum vă simțiți când folosiți Internetul singuri? Ce ați face dacă o persoană necunoscută v-ar întreba despre ceva personal?

De reținut!

- În cazul în care un copil primește mesaje de la o persoană necunoscută online prin care aceasta solicită date personale (nume și prenume, adresă, e-mail, telefon, caracteristici fizice, școala etc.), acesta trebuie să apeleze de urgență la un adult în care are încredere, cum ar fi părinții, tutorele sau cadrul didactic despre conținutul acestor mesaje.
- Există opțiunea de a arhiva conversația și de a bloca sau raporta utilizatorii care încalcă regulile aplicației folosite.
- Părinții pot instala și configura filtre de conținut și programe de control parental pentru a proteja copiii de accesul la conținut inadecvat sau de a oferi informații personale fără intenție. Pentru mai multe informații despre cum pot folosi funcțiile aplicațiilor și a programelor de control parental, accesați: <https://oradenet.ro/wp-content/uploads/2023/08/solutii-control-parental-filtrare.pdf>.
- Referitor la aspecte privind datele personale, accesați Ghidul siguranței în mediul online: <https://oradenet.ro/wp-content/uploads/2023/10/ghidul-siguranței-in-mediul-online-digital-1.pdf>

Activitate cu părinții

Folosind materiale de construcție, cum ar fi cuburi de lemn sau LEGO, părinții pot construi împreună cu copiii acestora un “castel sigur digital” care să simbolizeze protecția și siguranța online, precum și pericolele din mediul online. În timp ce construiesc, pot discuta despre importanța protejării informațiilor personale și a luării deciziilor responsabile pe internet. Fiecare piesă folosită devine un sfat esențial (de exemplu baza castelului este comunicarea cu părinții, pereții sunt educarea pe subiecte de risc etc.). Copiii pot aduce rezultatul final (ori fizic, ori o poză) la clasă pentru a discuta experiența între ei.

De reținut!

Internetul este un loc minunat pentru a învăța și a te distra, dar poate fi și periculos. Este esențial ca elevii să nu ofere niciodată informații personale, cum ar fi numele și prenumele, vârsta, adresa, numărul de telefon sau școala la care învață. Dacă primesc un mesaj online de la o persoană necunoscută, este indicat să nu răspundă, să nu șteargă mesajul și să discute cu un adult de încredere despre situația lor.

Întrebare pe chatul anonim

Timp de 3 minute, elevii se vor gândi la o întrebare pe care o pot adresa consilierului privind siguranța în mediul online, Alex, pe chatul anonim, în timpul sesiunii <https://oradenet.ro/linia-de-consiliere/>. În timp real, vor primi un răspuns.

Pentru **nivelul de învățământ gimnazial**, se poate aborda ca tip de activitate cu titlul **Labirintul digital** cu o durată de aprox. **50 de minute**, având ca mod de organizare de tipul **frontal/ individual, dirijat**.

Desfășurarea activității se va axa pe o discuție bazată pe experiența pe care o trăiește Cristina, o fetiță care învață cât de important este să identifice un echilibru între timpul petrecut în online și offline.

- Cadrul didactic captează atenția copiilor/adolescenților, întrebându-i câte ore petrec zilnic pe ecran (telefon, tabletă, laptop, televizor) și ce activități desfășoară în acest timp.
- Elevii citesc individual povestea “Labirintul digital” despre o fată, pe nume Cristina, care a învățat că este important să găsești un echilibru între timpul petrecut online și cel petrecut offline.
- După ce se punctează principalele momente ale poveștii, cadrul didactic invită copiii/adolescenții să răspundă la întrebările de mai jos.

Scenariul propus

Cristina, în vârstă de 13 ani, petrece foarte mult timp pe telefonul său mobil, urmărind postările celorlalți și comunicând cu prieteni și necunoscuți pe rețelele de socializare. Este foarte preocupată de ce se întâmplă în social media, nu vrea să rateze nicio noutate și pentru ea este o modalitate excelentă de a se distra. Într-o zi, vine în vizită o colegă de clasă, Maria, pentru a lucra la un proiect comun, la istorie.

Deși împărțiseră de la școală contribuțiile fiecareia la proiect, Maria observă faptul că Cristina stă lipită de ecranul telefonului, este foarte atentă la orice notificare primește și comentează constant la postările celorlalți. Aceasta tocmai aflase că cele mai bune prietene ale ei organizaseră o petrecere, la care nu fusese invitată. Devine evident că nu se poate concentra la proiectul lor. Deși Maria insistă să termine tema, Cristina nu poate să lase telefonul deoparte. Astfel, Maria pleacă dezamăgită acasă și decide să se ocupe singură de partea sa din proiect. Cristina se simte confuză pentru că nu ar vrea să renunțe la ceva ce o face fericită și, în același timp, își dă seama că a supărat-o pe colega sa și că acum va trebui să își facă tema singură.

Întrebările pe care cadrul didactic le poate pune elevilor după prezentarea scenariului

- Cum credeți că s-a simțit Cristina când a văzut pozele cu prietenele sale? Dar când Maria a plecat dezamăgită? Ce ar fi putut face ea diferit? Ce a învățat Cristina din această întâmplare?
- Care credeți că sunt dezavantajele utilizării excesive a telefonului? Ce alte activități credeți că ar putea fi distractive și relaxante, în afară de utilizarea telefonului?

De reținut!

- Este recomandat ca părinții să discute cu copiii și adolescenții despre cum să își gestioneze aceștia timpul și cum să își organizeze activitățile într-un mod echilibrat și sănătos.
- Este important ca copiii și adolescenții să aibă o varietate de activități în viața lor și să se bucure și de timpul petrecut în aer liber.
- Referitor la FOMO (*fear of missing out*) și presiunea de a fi mereu online, puteți accesa următorul link: <https://oradenet.ro/resurse/fomo-si-presiunea-de-a-fi-mereu-online/>.

Activitate cu părinții

Alături de copiii acestora, părinții pot nota într-un jurnal principalele activități desfășurate offline și online, precum și timpul alocat acestora. Această activitate de jurnal încurajează membrii familiei să identifice modalități de a echilibra utilizarea tehnologiei cu alte activități. În fiecare seară, copiii și părinții completează jurnalul, notând timpul dedicat internetului și activităților offline.

De asemenea, se pot face observații legate de starea de spirit sau dificultățile întâmpinate în a limita utilizarea telefonului. La sfârșitul săptămânii, familia analizează împreună jurnalul, identificând tendințele evidente.

Se discută despre aspectele pozitive și negative ale utilizării tehnologiei și se stabilesc obiective și strategii pentru a îmbunătăți gestionarea timpului și a echilibrului între online și offline în săptămânile următoare.

Această activitate facilitează comunicarea și colaborarea pentru a promova un stil de viață echilibrat și sănătos.

De reținut!

Timpul petrecut pe telefon poate fi o modalitate excelentă de a te relaxa și distra, dar este important să nu îl lași să-ți controleze viața. Este important ca elevii să găsească un echilibru între utilizarea telefonului și alte activități din viața lor.

Pentru recomandări de activități de acest gen, puteți accesa ghidul Descoperirea Bucuriei offline, care poate fi accesat la următoarea adresă: <https://oradenet.ro/wp-content/uploads/2023/10/descoperirea-bucuriei-offline.pdf>

Întrebare pe chatul anonim

Timp de 3 minute, elevii se vor gândi la o întrebare pe care o pot adresa consilierului privind siguranța în mediul online, Alex, pe chatul anonim, în timpul sesiunii <https://oradenet.ro/linia-de-consiliere/>. În timp real, vor primi un răspuns.

Pentru **nivelul de învățământ liceal**, se poate aborda ca tip de activitate cu titlul **Străinul din spatel ecranului** cu o durată de aprox. **50 de minute**, având ca mod de organizare de tipul **frontal/ individual, dirijat**.

Desfășurarea activității se va axa pe o discuție bazată pe experiența pe care o trăiește Elena. Ea învață cât de important este să oprești comunicarea cu o persoană necunoscută în cazul în care resimți nesiguranță.

- Cadrul didactic captează atenția adolescenților, întrebându-i cu ce scop folosesc ei rețelele de socializare și dacă s-au împrietenit vreodată cu cineva online.
- Elevii citesc individual povestea “Străinul din spatele ecranului” despre o fată, pe nume Elena, care a învățat că este important să oprești comunicarea cu o persoană necunoscută dacă te face să te simți neliniștit și să povestești despre această întâmplare unui adult de încredere.
- După ce se punctează principalele momente ale poveștii, cadrul didactic invită copiii/adolescenții să răspundă la întrebările de mai jos.

Scenariul propus

Elena, o fată în vârstă de 16 ani, este timidă și introvertită. Nu are mulți prieteni și se simte adesea singură. Deși este rezervată, ea folosește rețelele sociale pentru a urmări conținutul postat de ceilalți, pentru a se conecta cu lumea și a-și depăși temerile. Într-o zi, Elena primește un mesaj de la un utilizator necunoscut pe una dintre platformele pe care are cont. Ușor suspicioasă, intră pe profilul acestuia și vede că este un băiat, Andrei, de vârsta ei, dintr-un alt oraș. Pare totul în regulă. Fiind în căutare de prieteni, Elena se entuziasmează și răspunde mesajului. Andrei este în continuare amabil și astfel, încep o conversație despre interese comune, grupurile de prieteni, ce le place și nu le place. Pe măsură ce discuția progresează, Andrei începe să-i ofere complimente exagerate și să fie foarte interesat de viața ei de zi cu zi. În timp, mesajele devin mai intime, iar acesta începe să-i ceară poze personale și mai multe informații despre ea. Elena începe să se simtă inconfortabil să își facă selfie-uri și să i le trimită și îi este teamă din cauza insistențelor și presiunii lui Andrei. Devine o situație neplăcută, iar Elena nu știe cum să procedeze mai departe.

Întrebările pe care cadrul didactic le poate pune elevilor după prezentarea scenariului

- Cum s-a simțit Elena atunci când a primit mesaje de la o persoană necunoscută? Dar când acesta a început să îi ceară poze și mai multe informații despre ea? Ce credeți că ar fi putut face pentru a rezolva această situație?
- Ce măsuri de siguranță credeți că ar trebui să luăm atunci când primim mesaje de la persoane necunoscute pe rețelele sociale?

De reținut!

- Semnele de avertizare ale unui comportament periculos sau neadecvat online pot include insistența, întrebările intime, solicitările de informații personale sau cererile de a face lucruri cu care nu ne simțim confortabili.
- Pe rețelele de socializare există conturi fake, în care utilizatorii pretind că sunt alte persoane sau că au o altă vârstă decât cea reală.
- Orice conversație care creează o stare de neliniște adolescentului trebuie să fie arhivată, iar utilizatorul respectiv să fie blocat și raportat.
- În cazul în care un adolescent primește un mesaj de la o persoană necunoscută, este recomandat ca acesta să discute cu un adult de încredere, cum ar fi părinții/tutorele sau un cadru didactic despre conținutul acestuia.

- Dacă faptele persoanei necunoscute reprezintă o infracțiune gravă, de exemplu imaginile oferite circulă pe internet și nu știu ce să facă ca să oprească acest lucru, aveți posibilitatea de a apela la autoritățile competente sau la Hotline esc_ABUZ <https://oradenet.ro/esc-abuz>.

Activitate cu părinții

Părinții pot viziona împreună cu copiii acestora seria de videoclipuri din campania Povestea unui abuz, care se poate regăsi aici: <https://povesteaunuiabuz.oradenet.ro/>. Ulterior vizionării, aceștia vor discuta despre conținutul acestora și cum s-au simțit în acel moment. În cadrul acestei activități, părinții și adolescenții își pot uni creativitatea pentru a construi un poster informativ și impactant despre pericolele comunicării cu persoane necunoscute pe internet. Ei pot folosi imagini relevante și un slogan puternic pentru a transmite mesajul de precauție și pentru a sublinia importanța siguranței online. După finalizarea posterului, puteți organiza o competiție la clasă, unde fiecare participant să prezinte posterul creat și să susțină sloganul ales.

De reținut!

Atunci când copiii și adolescenții se confruntă cu primirea de mesaje de la persoane necunoscute pe rețelele sociale, este important să adopte măsuri de siguranță adecvate. Aceste măsuri pot include evitarea răspunsului la mesajele respective, arhivarea conversației și blocarea utilizatorului necunoscut. De asemenea, este important să raporteze incidentul către platforma respectivă, astfel încât aceasta să poată investiga și să ia măsuri corespunzătoare. În plus, comunicarea cu un adult de încredere, cum ar fi un părinte sau un tutore, poate oferi un sprijin suplimentar și o perspectivă obiectivă în gestionarea situației.

Întrebare pe chatul anonim

Timp de 3 minute, elevii se vor gândi la o întrebare pe care o pot adresa consilierului psihologic, Alex, pe chatul anonim, în timpul sesiunii <https://oradenet.ro/linia-de-consiliere/> despre siguranța în mediul online. În scurt timp, vor primi un răspuns.